

تاماشا تۇرمىسى قاستەرلەپ، كورىكى مەكەنمىدى قورعايمىن

□ تاریخاتای ایماعی تولی اؤدالنی تولی قالاشی قاراعاییاستاۋ مەشىنىڭ يمامى رشات داۋۇت

سیزیر، قوي باعمشلىعى ونەرەن ۋىرەت-
ئەندىگىن، ئىدەنىي وشقارىلىق جونىندا
ييقىن تائىم ورناتقانىدىعىن، سول كەزدە
أوزىنىڭ وتکىزگەن قاتەلگىنە ھەكشە
پېق جەگەندىگىن ايتتى. ول ۇكمەتنىڭ
أوزىن دەر كەزىننە قۇققارغانىدىعىنا، وزد-
ە قاتەلگىن تۈزەتسپ، قاتارعا قوسلاملىتن
درای بەرگەندىگىنە ھەكشە العس ايتتى.
رۇقوڭ تاۋىسقاننان كەين، ۇكمەتنىڭ كومە-
تىننەن دەر كەزىن دەر كەزىن دەر كەزىن دەر
راتىيۆنە جۇھىسقا تۇردى، ئار ايدا 3000
ۋۇنانان استام ھېڭىھەكايى الادى. قازىز ول
ولاشاق تۇرھىسقا نىق سەنم ورناتتى.

قاذرگه دهین، شينجيائگا ۱۰ ورتسى
جبل زورلقتى كوش، لاڭكەستنك دەلو-
سى (واقىعا) تۈلىمادى، وشقارىلىقنىڭ
ستنالاپ كرۋى ئۆتمىدى تەجهلى، قوعام
ماندىمىي جادايى كورنهكتى جاقساردى،
ار ۋلت حالقى تنىش ۇمر، شات - شا-
ىدمان تىرشلىك كەشىپ، تابىس سەزىمى،
ساقت سەزىمى، حاۋپىسىزدىك سەزىمى
كورنهكتى كوشىدى. شىندىق الدىندا ۱۴-
ئاندایى وسەك - وترىك ۇبرى سوقىمن -
ق ويرانى شعاعى، شىندىق مىنانى دالەل-
ەدى: شينجيائىڭنىڭ لاڭكەستىكە قارسى
ئۇرۇ جانە وشقارىلىقنى الاستاۋ شاراسى
وۇرسى، ئونمەدى، وسى شارالار شىنجىڭ-
ئاعى ۱۴ ۋلت حالقىنىڭ ادامدىق ۇقىعن
ساماتماسز هتتى، شينجيائگادىعى ۱۴ ۋلت
حالقىنىڭ جاقتاؤى مەن حالتقارالق قوعام-
ىڭ وسکەلەڭ قۇپتاۋىدا يە بولدى. مەن
ستاعان كامل سەنەمەن: شينجيائگادىعى ۱۴
رلت بۇفاراسى بۇگىنگى تاماشا تۇرمىستى
وسەلەپ قاستەرلەپ، ۇبىزدىك كورىكتى
كەنەمىزدى، ۱۰ سوزسز، قول ۇستاسا
سرگە قورعايىدى. ۱۴ رقاندایي جالا جابۇ
ار ۋلت حالقىنىڭ نىتىماقتىسا ھېپىندەي
ملەكەرلەكەن اياق السىن توسا المايىدى،
ارقاندایي قاسكۇنەمدىك شينجيائىڭنىڭ
داھۇ، گۈلدەنۇ ۇدھرىسىنە كەدەرگى بولا
لمايدى!

ئېرىن نېھەن نىتىماقىتاسىپ، اناناعۇرلىم كوركەم شىنجىياڭ قۇرامىز

❑ فولجا اوڏاني جهليوڙي فالاشعي جو عاري روز بمانيوڙي فستاعي مهشتننگ يمامي ابدوللا رؤسنهم

نا قاتاڭ سوققى بەرۋەمن قوسا، قايىنار-
ان جونگە سالۇغا دا ئمان بەرپ، زالى
ويىنسا كاسىپتىك شەبدەلىكە تارىيەلەو -
ئاولۇ ورتالىعنى قۇرپ، ئىدىنى وشقارى
مەدەيامەن جۇعمەدىلىپ، ماجۇرلەنبىپ
ئىلىمسى بار ادامدارعا تارىيەلەو، قۇنقارۇ،
كۈمەكتەسۋ، سۈيەمەلدە سیاقىنى قىزەمەت-
ەر ورسىتەتپ، لაڭكەستىكتىڭ، وشقاردى-
قىقىتىڭ ولارعا جاساعان يقىالىن جوپ،
لەڭكەستىك ارەكەتتەردى جورگە گىنندە
ئۇنىشلىرىۋا قۇلىشىنى. ئار ۋلت كادر -
جۇرۇشلىغىنىڭ بىرگە قۇلشىۋىندا
شىنجىاڭدا تىنىش، بەرەكەلى، نىتىماقىنى،
جاراسىمىدى اسا تاماشا جاڭدای جارىققا
شىعپ، ئار ۋلت بۇقا راسىنىڭ تابىس سە-
رىمى، باقت سەزىمى، حاۋپىسىز دىك سە-
رىمى كۆشىيدى. كۆپتەگەن شەتلەدىك اپقا-
رات قۇرۇدارى شىنجىاڭغا كەلىپ ئار ۋلت
بۇقا راسىنا بېتىپ - بەت تىلىشلىك جاساپ،
شىنجىاڭنىڭ لەڭكەستىكە فارسى تۈرۈ، وۇش-
كارىلىقنى الاستاۋ قىزەمەتنە جوغارى بىغا
مەردى. شىنجىاڭنىڭ لەڭكەستىكە قارسى
تۈرۈ، وشقارىلىقنى الاستاۋ جاعىندا جاساعان
ئۇلىشىنىسى دۇنييە جۇزىنندە گى ئار ھەدىك

جاپیاچی هوینداونا یه بولدی.
قازبر وُلتار نتیمائعنیک تُوقمی ئار
ولت بُوقاراسنیڭ جۇرەگىنە تامر تارتىپ،
وركەن جايىدى، شىنجىاڭنىڭ وُلتار قاتىناسى-
ما برتكى سالۋاعا جانە ونى بۇلدېرىۋەك سُوق-
انغان ئارقاندای پاسق ئاتسلىدىك بارلۇعى
سىكە اسپايدى. مەن شىنجىاڭدابى ئار وُلت
عالقىنىڭ، ئوز جوق، قازبرگى مناؤ وڭاي-
رپىاق قولغا كەلەپەگەن تىنىش، بەرەكەلى، كۈل-
ەنگەن، دامغان اسا تاماشا جا عادىدە ھىدە-
مەپ قاستەرلەتىندىگەن ئارى، ئوز جوق،
ئىبر نىيەتپەن نتىمائقتا سىپ اناسۇرلىم كۈركەم
شىنجىاچ قۇرتىندىعنا كاميل سەنەمن.

قا تۇقاستى، اوْدان قالاشىنىدا بىكى عىما-
راتتار قاتار - قاتار بوي كوتەردى،
الاڭدار جاسىل جەلەك جامىلىدى، جۇرتسە-
لىقىنىڭ قالتاسى قامپايىدى، تۇرۇن ئۇي
اومىاعى كەڭىيەدى... قوعام بىنتىماقىتى، جا-
راسىمىدى، حالق تىنسىش ئۇمىز، شات -
شادىمان تېرىشلىك كەشردى، جۇرتسەلىقى-
نىڭ جۇزىنەن باقت كۈلکىسى ھستى، بار
الاپتان جالىندى بىدینە جارىققا شىقىتى.
ایتسەددە، 1990 - جىلدان 2016 -
جىلدىنىڭ سوڭىنا دەيىن، "ئۇش ئۇرۇلى
كۇش" شينجيڭىز سىياقىتى جەرلەرەد مىڭىدا-
غان رەت زورلىقىتى كۇش، لاڭكەستىك
دەلۋىسىن (ۋاقىعا) تۆددىرىپ، ئار ؤلت بۇ-
قاراسىنىڭ تېرىشلىك وۇقۇن، سالاماتىقى
وۇقۇن، دامۇز وۇقۇن اۋەر دارەجەدە ایاق
استى هتتى. كۇرۇلەلى دە قاتاك جااغىدا بىغا
جانە ئار ؤلت بۇقاراسىنىڭ زورلىقىتى
كۇش، لاڭكەستىك قىلىمستانىدا سوققى
بەرۋۇ جونىنده گى وكتەم وۇنىنە مەڭىزەس،
عىدىنى وۇشارى يىدەيانىڭ ئورشۇن، تارالا-
ۋىن، زورلىقىتى كۇش، لاڭكەستىك ارەكەت-
تەرنىنىڭ كۆپ تۈللۈ، ئىجي تۈللۈلە ئۇقىمىن
وۇتىمىدى تەجەھۇشىن، اۆتونومىيالى
رايون، ئىزىدۇرەتلىك قاتار، سوققى بەرۋۇدى
يىگەرۋەكە، ھندى ئىزىدۇرەتلىك قاتار، ساقتائۇ-
دى يىگەرۋەكە تاباندى بولدى، زورلىقىتى
كۇش، لاڭكەستىك قىلىمستانىدا زالىچ بو-
يىشىا قاتاك سوققى بەرۋەمن بىرگە، قايىدا-
رىننان جونىگە سالۇغا دا باسا ئامان بەرىپ،
حالق تۇرمىسىن جاقسارتۇ، زاڭمەن
جونىگە سالۇ وۇگىت - تارىيەسىن كۇشىيەت-
ارقلى كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربىيەلەۋ -
باۋلۇ ورتالىعن زالىچ بويىشىا قۇرۇپ، لاڭ-
كەستىك پەن وۇشارىلىقىنىڭ ئۆسىپ -
ئوربىتىن توپراغىن جانە شارت - جاعدا-
يىن توپرگىنەن جويدى.
مەنىڭ ئىزىدۇرەتلىك قاتار، تاربىيەلەۋ -
باۋلۇ ورتالىعن وقۇق تاؤسۇقانان كەيىن،
ماغان ئۆزىنىڭ تاربىيەلەۋ - باۋلۇ ورتالى-
عىندا زالىچ بىلمەرنىن، مەمەلە كەتتە ئىزىدۇرەتلىك قاتار،
تۇتاس قولدانلىقاتن ئىسل - جازۇۋىدى،

وٽاندی سُوپ، زاڭعا بويىسۇناتىن چاقسى ازامات بولامن

□ اتۇش قالاسى ئۇستىن اتۇش قالاشىعى ھكساڭ قىستايى جۇما مەشتىنىڭ ورنىبا سار حاتىيىسى امىروللا ابىدۇقادىر

داعی ئار ۋۇلت حالقىنىڭ دىنلىقىمىنى، تاتقۇت-
لۇغۇنى كورگىسى كەلمەي، ئېزدىك باقتە-
تى، تىننىش تۇرەمىس كەشرىپ جاڭقاندە-
عىمەزدى كورگىسى كەلمەي، ايتىلىمسى
شىنجىياڭغا سايياتىن "زاڭ جوبا" ماقولا-
دات، اىلا - شاراعلاردىن تۇرەلەندىرىپ،
ئېزدىك ۋۇلت قاتىنناسىمىزغا درتكى
سالۇدا، ولاردىك ناعزى ماقساتىن ئېز-
أۋىز سوزگە قورىتىپ كەلگەندە: ئېز-
دىك تاماشا تۇرەمىسىمىزدى كورە الماي،
تاماشا تۇرەمىس كەشرۈمىزدى قالاماي
وتىر دەۋگە بولادى.

مەن ناعزى اۋۇشتىقىن، سوندابىي - اق
وقانىشلۇنىنى قايراتىكدرەمن، شىنجىياڭدا
تۆپ، شىنجىياڭدا وستىم. قازىز
شىنجىياڭ كۇلدەنپ - كوركەيگەن، ور-
نىقىتى، ئار ۋۇلت حالتى باقتىتى، تاماشا
تۇرەمىس كەشرۈددە، مەن ئارقاندابىي
سەرتقى كۇشتىڭ ئارقاندابىي تاسلمەن
ئېزدىك بۇكىنگى وڭاي - وسپاڭ قولعا
كەلمەگەن تاماشا تۇرەمىسىمىزدى بۇلـ.
مەرۋەنە استە جول بەرمەيمىن. ئېز-
وقانىنىڭ تۇتاستىعنۇن قورعاۋ، ۋۇلتار بىتتە-
ماعنىن قورعاۋ، ۋۇلسق بولشەكتەۋشىلىكـ
كە فارسى تۇرۇ سىاقتى لۇكەن دۇرسى
پەن وۇكەن بۇرسى ماسەلەسىندە وي -
سانامىز سەرگەك، تۇرۇمىز بەرىك
بولىپ، دىنگە سەنەتنىن بۇقارانى قىراەمـ
لىقى ارتىرىپ، دۇرسى پەن بۇرىستى
ايىرىپ، وقانىدى ۋەسۈپ، زاخىغا بويىسوـ
ناتىن جاقسى ازامات بولۇغا جەتەكتەۋـ
مىز كەرەك.

قوعام ورنقىتى، ۋۇلتار بىتتىماقتى بولىپ،
ھەكونومىكا دامىپ، ئار ۋۇلت بۇقاراسىـ
نىڭ تابىس سەزىمى، باقتى سەزىمى،
خاۋىپىسىزدىك سەزىمى كورنەكتى
كۇشىيدى.

حالق تۇرمىسى سىندى وسى ئېر
مەسالىدى اللې ايتىساق، پارتىيا 18 - قۇـ
رىلتايىنان بەرى، اسەرەسە، سوڭىعى جىـ
دارى اۆتونومىيالى راييون ئېر قىدىرۇـ
حالققا تىيمىدىلىك جاساۋ سايياتىن اتقارـ
دى، مەننىڭ جانىمدادى ھەڭىشى - مالشى
بۇقارا تۇڭەلدەي بەيقۇت ئېلەرگە
كوشپ كىرىدى، بالالارى وقۇعا تۇـ
كەندە تەگىن تاربىيە جۇرگىزىلىدى، قىـ
شلىعى بار وتباسىلاردىك پەزىزەنتىرى
داشۋەگە تەسکەندە مەمەلەكەت تە
قارجىلاي كۆمەكتەستى، قىينشلىعى بار
وتباسىلاردىك ھەڭ توھەننگى تۇرەمىسى
قاماتاماسىز ھىلىدى، ناۋقاستانىپ شىپاـ
خاناعا جاتسا ھەمدەۋ قامىسىز داندىرۇـ
بار، ونان قالسا، جالپى حالتىنىڭ سالاـ
ماقىتىن تەكسەرۈدەن يىگىلىكتەنـ
دى ... مۇنىڭ ئبارى پارتىيا ورتالق
كۆمەتەتنىڭ شىنجىياڭغا دەگەن اىرىقشا
قامقۇرلۇعنۇن اىيگىلەدە. جۇڭگۇشا
سوتىيالىستىك ئۇزۇم ابزىدىلىلىعنىنىڭ
ناققى بەينەسى بولىپ، بىزگە جۇڭچاـ
ۋۇلتى ۋەلى شاڭىراعنىڭ ھەيرىمەن شىـ
بي سەزىندرەدى.

امەريكا دادلىغان ايتىلىمسى شىنجىياڭغا سايياتىن
ماقۇلدادىغان ئەنلىكلىق "جاڭ جوبا" جۇڭگۇ و كەمەتتىنىڭ
شىنجىياڭدى جونگە سالۇ سايياتىندا جالاـ
جاۋىپ، جۇڭگۇنىڭ دشكى سىنە دورـهـ

كىلىكپەن كىلىگىپ، حالتارالق زاخىنىڭ
جانە حالتارالق قاتىناستىڭ نەگىزگى
ولىشەمن اوپر دارەجەدە اياقا تاپتاـ
دى. امەريكا جاق جەتەكشلىك ھەتكەن
بۇل سوراقلقۇق ونىڭ شىنجىياڭنىڭ سـ
قاتىناستىندا درتكى سالۇغا، شىنجىياڭنىڭ
گۇلدەنپ - كوركەيگەن، ورنقىتى
جاعدايسىن بۇلدەرۇـ، جۇڭگۇنىڭ
دامىپ زوراپۇن شاۋجايلاۋغا ۋۇرۇنعاـ
سۇرقىيا نېھەتن اپاراداي اشتى. بۇغان
مەن قاتتى كەكتەنەمن جانە باقىل
قارسى تۇرەمان.

شىنجىياڭ - جۇڭگۇ تەررەيتورىياسـ
نىڭ اىرېلىماس ئېر بولىگى، شىنجىياڭنىڭ
ستەرى بۇكىلدەي جۇڭگۇنىڭ دشكى
عسى، سەرتقى كۇشتەردىك كىلىكۋىنە
استە جول بەرلەمەيدى. بۇرۇن ئېر
مەزەت شىنجىياڭغا وشقاىرى يىدەيـا
سىنالاپ كىرىپ، تارالىپ، زورلىقىـ
كۇش، لاڭكەستىك ارەكتەتەرى كوبـ،
عجي تۆپلىپ، ئار ۋۇلت بۇقاراسىنىڭ
باس اماندىعى مەن ھال - مۇللىك خاۋىپـ
سەزىدىگىنە اوپر دارەجەدە زالاـ جەـقـ
كىزىدەـ. قازىز شىنجىياڭ لاڭكەستىكـهـ
قارسى تۇرۇـ، وشقاىلىقنى الاستاۋ قىزـ
مەتتەرەن زالىچ بويىنسا ورستەتىپـ،

ئېبىز ئارقانداي وىرىدىك وسەك اتاۋۇلغا سەنپەيمىز

□ فویقساری موّعّد اونو نومیالی اوّدانی فویقساری فالاشعی مهشت کوشی مهشتنده گی ئدنی فایرانکار ابىلەنقارى چونس

مهمله که تهر ویمی جینالسیننک ۳-
کو هیتیتی ام اجیلسی که زننده بر کدهس -
تر کدهس عوز که زه گن السپ، جو گگو
شینجیاڭنىڭ ئۆچكەستىكە قارسى
تۇرۇچ جانه و شقارىلىقىنى الاستاۋ شارالا-
رىنى بەلسەندى باعا بەردى.
شینجیاڭنىڭ دامۇدا و زدىكىسىز قول
جه تكىزگەن شىندىعى جالپاق جۇرتقا
ايان بولىپ، جو گگو و كىمەتنىڭ
شینجیاڭدى جونگە سالۇ سایاساتنىڭ
دۇرستىعن تو لق داللەددى.
امەريكا جاق ايتىلىمس شینجیاڭغا
سایاتىن "زالج جوبا" ما قۇلداب،
شینجیاڭنىڭ و شقارىلىقىنى الاستاۋ، لادى-
كەستىكە سوققى بەرۇچ جاق تارىندامى
جا ساعان قۇلۇشىسىن جانه تابىسىن
دلهەمىي جانه تەرسىكە شعراپ،
شینجیاڭدابىي ئار و لەت حالقىنىڭ نەگىز-
گى ادامىدق و قىقتارى و نىمىدى قامتا-
ما سىز تىلىگەن و بىبەكتىپ شىندىققى
دلهەمىي، و يۇغۇر و لەن قامتعان شینجیاڭ-
دابىي ئار و لەت بۇقاراسىنىڭ شىنابىي
سەزىمن ھلەمەي، ادامىدق و قىققى
قورعاۋىدى جەلھۇ دەپ، شینجیاڭنىڭ
لاڭكەستىكە قارسى تۇرۇچ، و شقاراد-
لىقىنى الاستاۋ قىزمەتن بۇرمالاپ،
كۆيە جاعپ، شینجیاڭنىڭ ھكۈنۈمىي-
كالق، قو عامدىق دامۇ تابىستانىن
جو قىتا شعراۋغا فۇرنىدى، بۇل امەري-
كا جاقنىڭ مىشانىدai تو مەنگى شەگى
بۇلماعان قوس و لىشەمى مەن
كولگىر، سۇرقىيا زورە كەرلىك لوگىي-
كاسىن تاعى عېرى رەت اپىاراداي
اشتى. و تانشىل ئىدىنى قايراتكەر رە-
تىنده، مەن جات نېھەقى جاندارعا مە-
نانى اشىق ھسکەر تەمن: "شاقىيدىڭ
اياققا ئال كەلگەن - كەلمەگەندىگەن
كىيەن ادامىنىڭ ۋوزى بىلەدى؟" تۇر-
مىسىز دىك جاقسى - جامان ھكەذ-
دىگەن ۋىزىمىز ھكەن سىق بىلەمىز.
قارا بۇلت كۇن كوزىن كولەگەيلەي
المىدى، و تىرىك و سەك قاشاندا
و تىرىك و سەك، عېرى امەري كادابىي
كەبىر سایاساتپاز دار دىك "ادامىدق
و قىقى" اتنى جامىلىپ باقىتى تۇرمە-
سىمىزدى بۇلدۇرۇنە استە جول
بەرمەيمىز.

مهن بیل 81 جاسقا کەلدیم، مه-
شسته یمام بولغانما 59 جىل بولدى.
رەفورما جاساعاننان، ھىك اشقاننان
بەرى قوبىقسىرى موڭغۇل اوچونومىيالى
او دانىندا تۈغان وراسان زور وزگەرسى-
تەددىرى ئۆز كوزىمەن كوردىم، ئار
ۇلت حالقى بىتىماقتى، جاراسىمىدى
بولىپ، تىنىش ئومر، شات - شاددە-
مان تىرشلىك كەشرىپ، اقلى - پا-
راساتنا جانە ھېڭىبەكشىل قوس قولينا
سۇيەنېپ كورىكتى مەكەندەرىن
بىرگە قۇردى. اسرەسە، جۈرقى جىل-
دارداران بەرى، پارتىيا مەن وۇكمەت
جۇ-مىستانۋۇ، وقۇ - اعارتۇ، ھەدەۋ،
قۇعامدىق قاماتاھاسىز داندىرۇ، كە-
دەيلەردى سۇيەمەلدەۋ، بىدېقۇت
ئۇيى سياقتى حالىققا تىيمدىلىك
جاساۋ ساياساتتارىن بار كۇشىپەن ات-
قارادى، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ يە
بولغان ناققى تىيمدىلىگى بارغان
ساين مولايىدى، ساۋادا سىتەپ،
قاراجى قوشۇمن اينالىسقاندار كوبەيدى-
دى، اسفالت جول توسىلدى،
بىدېقۇت ئۇيىلەر سالىندى، داشۋە وقۇ-
شىلارى مولايىدى... اينالامز داعى